

Posudek bakalářské práce Jiřího Ludačky

Sociální kritika v indigenistickém románu *Huasipungo* / *Indiánská pole*

Jiří Ludačka si pro napsání své bakalářské práce vybral téma sociální kritiky v díle *Huasipungo*, které napsal v roce 1934 jeden z popředních představitelů hispanoamerického indigenismu, ekvádorský autor Jorge Icaza Coronel.

V předložené bakalářské práci lze analýzy tohoto románu rozdělit do dvou částí. V první z nich se Jiří Ludačka soustřeďuje na historicko – literárního kontext, kde nám přibližuje politickou a ekonomickou situaci v Ekvádoru z počátku 20. století. Tak jak je zmíněno ve studii, Ekvádor v tomto období prochází hlubokou krizí, která vedla ke střídání vlád a k sociální nerovnosti. Ve velmi nepříznivé situaci se nacházela zejména populace indiánů, jejichž společenské postavení bylo v tomto období značně nepříznivé. Tato situace dala vzniknout indigenistickému románu, který měl za hlavní úkol poukázat na špatnou situaci indiánů v Latinské Americe a na kruté zacházení, kterému museli čelit ze strany kreolské menšiny. Posláním indigenistických autorů bylo pokusit se pomocí literatury poukázat na tuto sociální nerovnost a bojovat proti tehdejší kruté realitě.

Tato část studie je velmi dobře zpracovaná. Soustřeďuje se na období a témata, která se přímo týkají románu *Huasipungo*. Zde jediná výtka: když Jiří Ludačka mluví o předkolumbovských civilizacích, píše, že na území Latinské Ameriky se „indiánské společnosti dělily do různých tříd, od primitivních až po vyspělé“. V tomto případě je lepší nahradit výraz „primitivní“ jiným adjektivem, jako je např. přírodní národy nebo pradávnné společnosti.

V literární části tohoto bloku se práce soustřeďuje na pojem indigenistický román a na jeho hlavní představitele v hispanoamerické literatuře. Dále je zde zmínka o indianismu, směr, který prezentuje indiány z romantického a idealizovaného pohledu a je výrazně vzdálen od společenské kritiky, kterou nám poskytují díla patřící do indigenismu.

Samotná analýza díla *Huasipungo* začíná od 4. kapitoly. Od tohoto momentu nám student poskytuje ucelenou škálu témat, kterým se Jorge Icaza ve svém díle věnuje. Jedná se zejména o chatrné společenské postavení ekvádorského původního obyvatelstva a špatnou ekonomickou situaci, která přímo souvisela se sociální nerovností panující začátkem 20. století v Latinské Americe. Dalšími zajímavými tématy, na které můžeme v díle narazit jsou: postavení církve a postavení žen. Co se týče církve, postava faráře je v díle vnímána velmi negativně. Nejedná se o pozitivního protagonistu, který by vnášel do díla porozumění a mír, ale o nástroj, prostřednictvím kterého běloši manipulují s indiánskou populací. Farářovy vyhrůžky o „božím hněvu“ zastrášují neustále indiány, kteří se tak neodvážejí postavit proti svému pánovi. Tento obraz lze najít i v dalších indigenistických románech a lze ho tak považovat za klasické téma tohoto typu děl.

Vedle těchto sociálních témat lze považovat za inovativní analýzu, kterou Jiří Ludačka provádí ohledně postavení žen v Icazově díle. Indiánské ženské postavy bývají v indigenistických románech ponižovány a neustále čelí útokům a sexuálnímu nátlaku mužské populace. Tak jak Jiří Ludačka upozorňuje, v tomto bodě je v románu *Huasipungo* zarážející, že tomuto násilí neuniknou ani indiánské, ani kreolské ženy. Obě čelí tomuto násilí. Jedny ze strany svých indiánských manželů, obě pak ze strany bílého muže. Jedná se v tomto případě o jeden z dramatických vrcholů, které můžeme v textu ekvádorského autora najít.

Ačkoliv se všechna tato témata (sociální nerovnost, postavení církve a žen...) prolínají a není snadné je v díle od sebe jednoznačně oddělit, Jiří Ludačka dokázal o nich mluvit výstižným způsobem a podložit ukázkami, které jeho analýzu podporují.

Studentovo vyprávění o knize končí povstáním indiánů, kteří se proti svému pánovi vzbouří. I když je nakonec toto povstání krutě potlačeno, Jiří Ludačka poukazuje na fakt, že posledním výkřikem jednoho z protagonistů: „Ñucanchic huasipungo!“ (Nedáme huasipunga!), ekvádorští indiáni přece jen začínají mít svůj vlastní hlas. Hlas, který je slyšet.

Studie je psaná kultivovanou češtinou a z formálního hlediska splňuje všechny nároky kladené na bakalářskou práci. Doporučuji ji k obhajobě.

Navrhovaná známka: výborně.

Mgr. Roman Zaťko, Ph.D.

Oponent

03.06.2024